

**การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา
ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7**

Internal Supervision Administration of School Administrators, Phimai
School Network Center 8, under Nakhon Ratchasima Primary
Educational Service Area Office 7

จิรวุฒิ มากมูล¹ และกฤษฎา วัฒนศักดิ์²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Teeravut Makmool¹ and and Krisada Watanasak²

Nakhonratchasima College

Corresponding Author E-mail : 6704030302008@nmc.ac.th

(Received: 2 April, 2026 ; Edit: 7 May, 2026; accepted: 13 May, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ 2) เปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 162 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารงานนิเทศภายใน, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the internal supervision administration of school administrators in Phimai School Network Center 8 under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, and 2) to compare the internal supervision administration of school administrators in Phimai School Network Center 8 under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, classified by position and work experience. The samples used in this research consisted of 162 school administrators and teachers working in basic education institutions in Phimai School Network Center 8 under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7 in the academic year 2025. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table and selected via stratified random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.67 to 1.00 and an overall reliability of 0.91. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results were found that:

1. The overall internal supervision administration of school administrators in Phimai School Network Center 8 under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7 was practiced at a high level.

2. The comparison of opinions on the internal supervision administration of school administrators, classified by position, revealed a statistically significant difference at the .05 level overall. However, when classified by work experience, there was no significant difference overall.

Keywords: Internal Supervision Administration, Phimai School Network Center 8,

School Administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 คุณภาพการศึกษาจึงเปรียบเสมือนรากฐานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาพลเมือง ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงมุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ อย่างไรก็ตาม การจะแปลงนโยบาย

ระดับชาติสู่การปฏิบัติในระดับห้องเรียนให้เกิดมรรคผลอย่างเป็นรูปธรรมนั้น ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้นำทางวิชาการ การบริหารสถานศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงงานธุรการหรืองานอำนวยการเท่านั้น แต่ภารกิจหลักคือการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยกลไกของ การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน การนิเทศภายในในยุคปัจจุบันได้เปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการจับผิด หรือ ตรวจตรา มาสู่กระบวนการทำงานร่วมกันแบบกัลยาณมิตร (Collegiality) ระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน เพื่อร่วมกันสะท้อนคิด วิเคราะห์ปัญหา และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศจึงเป็นกระบวนการที่สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556 : 41)

บริบทของการปฏิรูปวิชาชีพครู สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะรูปแบบใหม่ผ่าน ข้อตกลงในการพัฒนางาน (Performance Agreement: PA) ซึ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานการณ์นี้ยิ่งตอกย้ำความสำคัญของการนิเทศภายใน ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้ามามีบทบาทในการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ให้คำปรึกษา แนะนำ และติดตามผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับมาตรฐานตำแหน่งและสามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้จริงตามข้อตกลงที่ทำไว้ (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2564 : 1-8) การนิเทศภายในสถานศึกษาถึงแม้ว่าจะมีประโยชน์อย่างยิ่ง แต่ในทางปฏิบัติกลับพบสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาบริบทและข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากยังประสบปัญหาภาระงานบริหารจัดการทั่วไปที่ล้นมือ ทำให้ขาดเวลาในการทุ่มเทให้กับการนิเทศการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารบางส่วนยังขาดทักษะและเทคนิคการนิเทศที่หลากหลาย ส่งผลให้กระบวนการนิเทศกลายเป็นเพียงพิธีกรรมทางเอกสาร ในขณะเดียวกัน ครูผู้สอนบางส่วนยังคงมีทัศนคติเชิงลบต่อการนิเทศ โดยมองว่าเป็นภาระและการถูกจับผิดมากกว่าเป็นโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเนื่องทำให้การปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นไปอย่างล่าช้า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พินาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาจำนวน 20 โรงเรียน เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับท้องถิ่น จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าสถานศึกษาในเครือข่ายยังมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน เพื่อให้เท่าทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงและนโยบายทางการศึกษา การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรต่อการนิเทศภายในจึงเป็นเรื่องเร่งด่วน เพื่อให้กระบวนการนิเทศกลายเป็นกลไกหลักในการพัฒนาครูและผู้เรียน มิใช่เพียงภาระงานที่เพิ่มขึ้น จากความสำคัญและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พินาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้วิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 276 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำนวน 162 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970:607-610)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อจำแนกสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ตามกรอบแนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ซึ่งครอบคลุมกระบวนการ 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ
3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ
5. ด้านการประเมินผลและรายงานผล

ลักษณะของคำถามในส่วนนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 74 – 84) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี จากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะแนวทางการนิเทศของหน่วยงานศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 74 – 84)

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยประยุกต์และพัฒนาข้อคำถามจากงานวิจัยของ ภิชาวิชญ์ ยางงาม (2564) ให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน จำนวน 40 ข้อ

3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมรวมถึงการใช้สำนวนภาษา และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) พบว่าข้อคำถามมีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐาน เหลือแบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ

3.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.7 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 7 พิมาย และโรงเรียนวัดสองพี่น้อง ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 11 ชุมพวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3.8 นำผลมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

3.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ดำเนินการขอหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อนำเรียนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อขออนุญาตในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

4.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้รูปแบบผสมผสานทั้งแบบแพลตฟอร์มออนไลน์และแบบสอบถามกระดาษ

4.3 ดำเนินการติดตามและรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและผ่านระบบออนไลน์ โดยได้รับข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 162 ชุด ร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์และประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 8 พิกมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบและแปลผลตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 74 – 84) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิกมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พิจารณาจากตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t -test)

ผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิกมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิกมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	4.16	0.44	มาก
2	ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.97	0.53	มาก
3	ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	3.89	0.54	มาก
4	ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.09	0.48	มาก
5	ด้านการประเมินผลและรายงานผล	3.97	0.52	มาก
ภาพรวม		4.02	0.43	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.44) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.48) ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.53) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.52) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ($\bar{X} = 3.89$, S.D.= 0.54)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตาราง 2 เปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	4.44	0.43	4.14	0.44	2.27*	.025
2	ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.23	0.56	3.95	0.52	1.78	.076
3	ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	4.13	0.45	3.88	0.54	1.59	.112
4	ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.43	0.42	4.07	0.47	2.54*	.012
5	ด้านการประเมินผลและรายงานผล	4.11	0.46	3.96	0.53	0.95	.341
ภาพรวม		4.27	0.40	4.00	0.42	2.11*	.036

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และด้านการประเมินผลและรายงานผล ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 เปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	4.14	0.48	4.20	0.38	-0.779	.437
2	ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.92	0.53	4.04	0.52	-1.459	.147
3	ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	3.82	0.56	4.01	0.48	-2.197*	.030
4	ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.05	0.48	4.15	0.46	-1.220	.224
5	ด้านการประเมินผลและรายงานผล	3.95	0.44	4.00	0.52	-0.561	.575
ภาพรวม		3.98	0.44	4.08	0.41	-1.462	.146

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในในฐานะเครื่องมือหลักในการพัฒนาคุณภาพการสอนของครู ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและการประเมินผลการปฏิบัติงานตามข้อตกลงในการพัฒนางาน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิชาวิชัย ยางงาม (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดนัย โกมลาลา และคณะ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และด้านการประเมินผลและรายงานผล ไม่แตกต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าวเกิดขึ้นจากมุมมองและบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันระหว่างผู้บริหารในฐานะผู้นิเทศและครูผู้สอนในฐานะผู้รับการนิเทศ อาจเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ริเริ่มกระบวนการ เป็นผู้วางแผน และเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะประเมินผลการดำเนินงานในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ และ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งเป็นสองด้านที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากเป็นด้านที่ผู้บริหารเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการโดยตรง จึงประเมินโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความตั้งใจและแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ในส่วนของครูผู้สอนผู้รับการปฏิบัติ ซึ่งอาจมีประสบการณ์หรือความรู้สึกที่แตกต่างออกไป แม้ว่าผู้บริหารจะสร้างบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร แต่ครูบางส่วนอาจยังคงมีทัศนคติเดิมว่าการนิเทศคือ การตรวจสอบ หรือจับผิดมากกว่าการช่วยเหลือ และพัฒนาาร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วริศรา แป้งคุณญาติ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนรัญ วชิระอังกูร และคณะ (2568) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 8 พิมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเพราะการนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่เป็นทางการและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา ซึ่งบุคลากรทุกคนไม่ว่าจะเพิ่งเข้ามาปฏิบัติงานหรือปฏิบัติงานมานาน จะต้องเข้าสู่กระบวนการนี้อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้การรับรู้ต่อภาพรวมของระบบการนิเทศจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตามประเด็นที่น่าสนใจคือ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ประเด็นนี้สามารถอธิบายได้ว่า การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ถือเป็นทักษะขั้นสูงที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ บุคลากรที่มีประสบการณ์สูงมักจะมีทักษะเชิงเทคนิคที่สูงกว่าคุ้นเคยกับกระบวนการนิเทศมาแล้วหลายครั้ง มีความเข้าใจในการออกแบบเครื่องมือ เช่น แบบสังเกตการสอน หรือแบบประเมินที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และบ่อยครั้งที่ครูกลุ่มนี้จะได้รับมอบหมายให้เป็นคณะกรรมการหรือหัวหน้างานในการพัฒนากระบวนการนิเทศ จึงมีความเข้าใจและให้ค่าเฉลี่ยในด้านนี้สูง และบุคลากรที่มีประสบการณ์อาจยังเป็นเพียงผู้ใช้เครื่องมือที่ผู้อื่นสร้างขึ้นมากกว่าจะเป็นผู้สร้าง จึงอาจยังขาดความเข้าใจเชิงลึกในการประเมินคุณภาพของเครื่องมือ หรืออาจรู้สึกว่าการมีอยู่ไม่ตอบโจทย์

การสอนสมัยใหม่ จึงให้ค่าเฉลี่ยในด้านนี้ต่ำกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉริยา ฤทธิธ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระวีวรรณ สุขเจริญ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาชั้นพื้นฐานนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการยกระดับและพัฒนากระบวนการบริหารงานนิเทศภายในให้มีความเข้มแข็ง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. สถานศึกษาชั้นพื้นฐานใช้องค์ความรู้ที่ได้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบาย วางแผน ส่งเสริม รวมถึงกำกับและติดตามประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาในสังกัด ให้เกิดประสิทธิผลและสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสังกัดให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น
4. นำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายใน และสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนเพื่อแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 หรือในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ
2. ควรศึกษาการเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศภายในที่หลากหลาย เช่น การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หรือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- ณัฐดนัย โกมาลา, รัฐพร กลิ่นมาลี, และวีระยุทธ ขาตะกาญจน์. (2567). การนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. *MCU Ubonratchathani Journal of Buddhist Studies*, 6(1), 981-990.

- เนรัญญ วชิระอังกร, วศิน สอนโพธิ์, อภิสิทธิ์ บุญยา, ชีวิน บุญถม, สมเดช สำนวนดี, ภัทรฤทัย ลุนสำโรง, และวิวัฒน์ ตู้อัจฉริยะ. (2568). การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. *วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม*, 3(2), 1063-1076.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- ภักขวิชญ์ ยางงาม. (2564). *กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3* [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บริสา ปังคุณญาติ, และสมกุล อารวกิจ. (2563). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. *วารสารสังคมศึกษา มจร*, 1(1), 26-38.
- ระวีวรรณ สุขเจริญ. (2565). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(8), 457-473.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู*.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อัญฉริยา ฤทธิธ, โกวิท วชิรินทรากูร, และศรีเพ็ญ พลเดช. (2563). สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 1(2), 95-103.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.